

Mouřínov (okr. Vyškov)

„Prostřední vrch“, parc. č. 1646/1.

Lengyelská kultura. Příkopové ohrazení. Sonda. Badatelský výzkum.
AMČR: M-202500998.

Lokalizace: WGS-84: 49.1020000N, 17.0058000E

V roce 2025 proběhl sondážní výzkum výšinné neolitické lokality v poloze Mouřínov – „Prostřední vrch“ (Čižmář et al. 2020; Urban, Bartík 2022). Předmětem výzkumu se stal řez fortifikací v místech jejího poškození lesní cestou. Zdokumentovat se podařilo 22 m dlouhý profil, zachycující vnější část fortifikace v podobě jednoho příkopu a valu (obr. 13). V zásypu příkopu byly identifikovány polohy uhlíků, z nichž byly odebrány vzorky na radiokarbonové datování a environmentální analýzy. Archeologický materiál reprezentuje pouze jediný větší fragment ze dna keramické nádoby. Na základě výsledného AMS data může být lokalita chronologicky zařazena do mladšího stupně kultury s moravskou malovanou keramikou (Lengyel II). Ve vybraných částech lokality (tam, kde to dovozovala lesní vegetace) byla provedena také geofyzikální prospekce.



Obr. 13. Mouřínov. Sondážní řez fortifikací. Foto J. Bartík.

Fig. 13. Mouřínov. Profile of the fortification. Photo by J. Bartík.

Literatura

AMČR: Záznam M-202500998 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202500998>.

Čižmář, I., Hajnalová, M., Martínek, J., Parma, D., Popelka, M., Urban, E. 2020: Nová pravěká ohrazení na Vyškovsku. Výsledky využití digitálních výškopisných modelů a terénní prospekce v roce 2020. *Pravěk. Nová řada* 29, 193–208.

Urban, E., Bartík, J. 2022: Mouřínov (okr. Vyškov). *Přehled výzkumů* 63(1), 136–137.

Summary

In 2025, a trial excavation was conducted at the Neolithic hilltop site of Mouřínov – ‘Prostřední vrch’ (Vyškov District; Čižmář et al. 2020; Urban, Bartík 2022). The investigation focused on a section of the fortification disturbed by a forest track. A 22-m-long profile was documented, revealing the outer part of the fortification in the form of a ditch and rampart (Fig. 13). Isolated concentrations of charcoal were identified within the ditch fill, from which samples were collected for radiocarbon dating and environmental analyses. AMS radiocarbon dating

places the site within the Lengyel II phase. Geophysical survey was also carried out in selected parts of the site where forest cover permitted.

Jaroslav Bartík, Eliáš Urban, David Cibulka, Klára Rybářová

Němčice nad Hanou (okr. Prostějov)

„Nadloučří“.

Lengyelská kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum.
AMČR: M-202501911.

Lokalizace: WGS-84: 49.3474167N, 17.2113333E; 49.3468056N, 17.2114167E; 49.3467222N, 17.2125833E; 49.3469444N, 17.2129167E; 49.3465833N, 17.2158889E; 49.3466389N, 17.2178333E; 49.3465000N, 17.2228056E; 49.3464444N, 17.2279722E; 49.3471944N, 17.2301944E; 49.3476111N, 17.2143056E; 49.3473333N, 17.2140278E

V roce 2025 proběhl na katastru města Němčice nad Hanou v trati „Nadloučří“ záchraný archeologický výzkum související s modernizací železniční trati Brno–Přerov. Lokalita je situovaná severovýchodním směrem od centra města v mírně zvlněném terénu, severním a východním směrem ji obtéká Hraniční potok, jižně říčka Haná a bezejmenná zdrojnice. Nadmořská výška se zde pohybuje v rozmezí 200–230 m.

Díky záchranému archeologickému výzkumu byla prozkoumána polykulturní lokalita s 528 sídlištními objekty z vícero fází pravěku a středověku (viz oddíly Eneolit, Doba bronzová, Doba železná, Středověk a novověk). Na lokalitě však jednoznačně převažují sídlištní objekty patřící kultuře s moravskou malovanou keramikou. Jedná se o zásobní jámy, hliníky, mělké sídlištní objekty a funkčně blíže nespecifikované jámy. Z výplní objektů byla vyzvednuta početná kolekce keramických fragmentů (ve výzdobě se objevuje plošné bílé malování a výčnělky typu soví hlavičky), zlomky z figurálních plastik (obr. 14), dále např. štípaná a broušená kamenná industrie ale i kostěné nástroje. Předběžně lze osídlení datovat do rozmezí fází MMK Ib–IIa s pokračováním do mladšího stupně kultury s moravskou malovanou keramikou.



Obr. 14. Němčice nad Hanou. Zlomek figurální plastiky. Foto A. Šindlerová.

Fig. 14. Němčice nad Hanou. Fragment of a figurine. Photo by A. Šindlerová.

Literatura

AMČR: Záznam M-202501911 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202501911>.

Summary

In 2025, a rescue archaeological excavation was carried out in the ‘Nadloučří’ field (Němčice nad Hanou cadastral area, Prostějov District) in connection with the modernisation of the

Brno–Přerov railway line. An extensive multi-period site was uncovered, comprising 528 settlement features and burials dating from the Neolithic to the Middle Ages. The Moravian Painted Ware culture, however, is represented most prominently. The recorded features included storage pits, clay pits and pits of unspecified function. A substantial assemblage of archaeological material was recovered from the feature fills, including fragments of figurines (Fig. 14). On a preliminary basis, the settlement can be dated to the MPWC phases Ib–IIa, with occupation continuing into the later stage of the Moravian Painted Ware culture.

Eva Pospíšilová

Nový Šaldorf-Sedlešovice (k. ú. Nový Šaldorf, okr. Znojmo)

Ul. Jasanová; „U Atlanty“, parc. č. 323/245.

Zemědělský pravěk. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

AMČR: M-202501741.

Lokalizace: WGS-84: 48.8296206N, 16.0544067E

Během archeologického dohledu souvisejícího s výstavbou obecního parkoviště na katastru obce Nový Šaldorf byl zachycen jeden zahloubený objekt. Ten můžeme interpretovat jako zásobní jámu. Objekt lze na základě nepočetného keramického materiálu datovat obecně do období zemědělského pravěku. Zajímavostí je odkryv kosterních pozůstatků několika drobných zvířat, které byly uloženy těsně nade dnem u východní stěny objektu (Rožnovský 2025).

Literatura

AMČR: Záznam M-202501741 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202501741>.

Rožnovský, D. 2015: *Nový Šaldorf. Parkoviště Atlanta p.č. 323/245*.

Rkp. nálezové zprávy M-TX-202500484 [cit. 2026-02-15].

Uloženo: Archiv nálezových zpráv Archeologického ústavu

AV ČR, Brno. DOI: 10.60585/M-TX-202500484. Dostupné také z:

<https://doi.org/10.60585/M-TX-202500484>.

Summary

During a rescue archaeological excavation prompted by the construction of a car park in Nový Šaldorf-Sedlešovice (Znojmo District), a single storage pit was investigated. The feature contained a small assemblage of pottery and the skeletal remains of several small animals. It can only be broadly dated to the period of agricultural prehistory (Rožnovský 2025).

David Rožnovský, Jana Bauerová

Olomučany (okr. Blansko)

Nad studánkou sv. Huberta, parc. č. 1302.

Neolit–eneolit. Výchoz suroviny. Povrchový sběr. Badatelský výzkum.

AMČR: M-202600904.

Lokalizace: WGS-84: 49.3179581N, 16.6828997E

Rohovec typu Olomučany patřil mezi jednu z nejvýznamnějších lokálních surovin štípané kamenné industrie v pravěku Moravy. Zdroje těchto jurských rohovců se nacházejí v širším okolí obce Olomučany v centrální části Moravského krasu a díky své kvalitě byly intenzivně využívány od paleolitu až po pozdní

dobu kamennou (souhrnně Přichystal 2009, 71). První doklady o jejich pravěké exploataci přinesl A. Přichystal, který společně se synem identifikoval těžební pole (I) a přílehlý dílnu v poloze „Na Kopaninách“, situované severovýchodně od obce Olomučany (Přichystal, A., Přichystal, M. 2004; Přichystal 2009).

V roce 2025 se podařilo v souvislosti s přípravou grantového projektu M.O.S.T. objevit nové doklady výskytu rohovců typu Olomučany také v zalesněném terénu (bezejmenná trať nad studánkou sv. Huberta) vzdáleném cca 700 až 1200 m jihovýchodně od okraje obce. Přestože se lokalita nachází v zalesněném terénu, na jejím povrchu se vyskytují kromě různých velkých kusů podložních vápenců i četné hlízy rohovcové suroviny a jejich fragmentů, ojediněle doprovázené štípanými artefakty. V zájmovém prostoru se nachází větší množství terénních depresí představujících pozůstatky po středověkém jámovém milířování, zda některé z nich mohou souviset i s pravěkou těžbou rohovců ukáže až podrobnější výzkum. Kromě realizace zjišťovací sondáže plánujeme v budoucnu pokračovat také v ověřování dalších míst s výskytem potencionálních pozůstatků po pravěké těžbě a dílenských areálech zpracovávajících olomučanské rohovce.

Literatura

AMČR: Záznam M-202600904 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202600904>.

Přichystal, A. 2009: *Kamenné suroviny v pravěku východní části střední Evropy*. Brno: Masarykova univerzita.

Přichystal, A., Přichystal, M. 2004: Výzkum pravěkého dobývání jurského rohovce u Olomučan v Moravském krasu. In: M. Ábelová, M. Ivanov (eds.): *Konference 10. Kvartér 2004. Brno, 2. 12. 2004. Sborník abstraktů*. Brno: Ústav geologických věd Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, 27–28.

Summary

Olomučany-type chert was one of the principal local raw materials used for chipped stone tool production in Moravian prehistory. Its primary Jurassic outcrops are located near Olomučany in the central Moravian Karst and were intensively exploited from the Palaeolithic to the Late Stone Age. In 2025, preparatory work for the M.O.S.T. project led to the discovery of new occurrences of this raw material in a forested area 700–1,200 m south-southeast of the village. Surface survey documented numerous chert nodules and fragments, occasionally associated with chipped stone artefacts. The area also contains many terrain depressions, most likely remains of medieval charcoal-burning pits, although some may be connected with prehistoric extraction activities. Future research, including test excavations and systematic survey, will seek to determine the character and chronology of the locality and assess its potential role in the prehistoric mining and processing of Olomučany-type chert.

Jaroslav Bartík

Ořechov (okr. Brno-venkov)

Ul. U Kostela, parc. č. 1333/1.

Lengyelská kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

AMČR: M-202503524.

Lokalizace: S-JTSK: -605979.76, -1169715.87; -605971.97, -1169729.99; -605958.08, -1169719.97; -605977.91, -1169703.05

Dne 22. 7. 2025 byly náhodně zjištěny neohlášené zemní práce před kostelem sv. Jiří v Ořechově, které souvisely s předlážděním zpevněného prostoru před jeho vstupem. Kostel je situován